

Robert Nijkamp: „Waak ervoor dat je je laat afremmen door de gedachte dat dier-vriendelijke ideeën de kost-prijs per se omhoogdrijven. Een goedkopere stal met een volledig eigen aanpak kan dit prima compenseren”

Stalconcept begint bij nul

Robert Nijkamp is een van de pioniers die met het nieuwe kuikenhouderijconcept Windstreek gaan boeren. „Een goede duurzame stal is niet alleen maatschappelijk, maar ook economisch verantwoord.” - door Marleen Teuling

Het innovatieve stalconcept Windstreek heeft oog voor dierenwelzijn, landelijke inpassing, lage emissies en energieneutrale stallen, zonder het economisch voordeel te vergeten. „Je moet met maatschappelijk verantwoord ondernemen ook een boterham kunnen verdienen.” Als veehouder met 75.000 vleeskuikens en 35 koeien was Robert Nijkamp al jaren bezig met stalverrijking. „Enkele jaren geleden stortte ik me op etages in de stal. Maar ik wilde meer. Met Wageningen UR Livestock Research, vleesbedrijf InterChicken, klimaatbedrijf Sommen en landschapsarchitect Vista keken we hoe we duurzaamheid in de breedste zin van het woord in één concept konden integreren. We wilden onze pijlen niet alleen richten op dierenwelzijn, maar ook op volksgezondheid, diergezondheid en de uitstoot naar de omgeving.”

De leden van het gemeleerde consortium brachten ieder hun eigen netwerk in, maar ook hun eigen visie op maatschappelijk verantwoorde mogelijkheden. Een vernieuwend concept tot de nok toe gevuld met duurzame facetten, dat was het doel. „Om tot werkelijk verrassende nieuwe denkwijzen te komen, moet je bij nul beginnen en alle kennis van bestaande stalsystemen overboord gooien. Anders val je snel terug op wat je hebt en kent”, weet Nijkamp. „Waak er ook voor dat je je laat afremmen door de gedachte dat diervriendelijke ideeën als halve bezetting de kostprijs per se omhoogdrijven. Een goedkopere stal met een volledig eigen aanpak kan dit prima compenseren. Een goede duurzame stal is niet alleen maatschappelijk, maar ook economisch verantwoord.”

Het gebogen staldak van de Windstreek maakt maximaal gebruik van zon en wind, en zorgt voor natuurlijke ventilatie, energieneutraliteit en fijnstoffiltering. De hoge zijde bestaat volledig uit gaas en zorgt voor veel lichtinval. Hierdoor hebben kuikens het gevoel dat ze buiten lopen, zonder de bijbehorende risico's. In plaats van de hele stal te verwarmen, biedt de Windstreek verwarmde 'vleugels', waaronder de kuikens kunnen

schuilen. „Precies zoals een moederkloek dit doet. Zonnepanelen behoren tot de mogelijkheden. We zorgen voor emissievermindering door de mest elke dag af te voeren. Een luchtwasser is dan niet eens nodig”, aldus Nijkamp. „Als pluimveehouder is mijn eerste vereiste dat elk duurzaam stalsysteem altijd moet werken voor mijn dieren. Puur diertechnisch gezien moet het systeem probleemloos functioneren.”

Met financiële ondersteuning van het ministerie is een haalbaarheids-onderzoek uitgevoerd in het kader van fase 1 van de SBIR-regeling Integraal duurzame stal- en houderijsystemen in het landschap. „Momenteel zitten we in de aanvraag voor fase 2. Hopelijk ontvangen we financiële steun voor een pilotstal, die een plaats zal krijgen op mijn bedrijf in Raalte.” Naar verwachting start de bouw begin 2014.

Volgens Nijkamp is nu het moment om met maatschappelijk verantwoorde nieuwe concepten te komen. „Groeperingen binnen en buiten de landsgrenzen roepen van alles over welzijn, milieu, CO₂-footprint. Blijven we dit als sector negeren, dan krijgen we dit vanzelf op ons bord terug. De hele productieketen moet aan de slag met maatschappelijk verantwoord ondernemen. Zo blijf je de ontwikkelingen een stap voor en kun je het aanpakken op je eigen manier. Gelukkig is dit al een trend die wordt opgevolgd door diverse partijen, inclusief het productschap.”

In de ondersteuning vanuit sector en overheid zijn nog slagen te maken: „De initiatieven van de sector zouden praktischer moeten worden ondersteund. De papieren rompslomp zou drastisch simpeler moeten.” Nijkamp tipt: „Toets eigen ideeën zo snel mogelijk en zorg dat je in contact komt met kennis van specialisten, zoals een klimaatspecialist of een technisch ontwerper. Doe gedegen onderzoek – simpel praktijk-onderzoek is soms voldoende. Denk niet te snel dat een idee toch niet haalbaar is, maar ga er gewoon mee aan de slag. In de sector leven volop maatschappelijk verantwoorde ideeën. Nu moeten ze er komen.”